БИР СЕНТЈАБР - БИРЛИК КҮНҮДҮР

Дәрбәнд

ДОСТЛУГ.
ГАРДАШЛЫГ.
БИРЛИК

100 1921-2021 ДАССР

Тәсисчи: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА АКЕНТЛИЈИ

12+

№35 (98382) 1920-чи илдән чыхыр 2 СЕНТЈАБР 2022-чи ил, чүмә.

Гијмәти 2 рубл.

Тәбрик едирик!

Һөрмәтли тәһсил ишчиләри, Әзиз мүәллимләр! Сизи јени тәдрис илинин башланмасы мүнасибәтилә тәбрик едирик!

Мүәллим, шакирдин мәктәбә гәдәм басдығы илк күндән онун үчүн јалныз елмин сирләрини ачан бир мүәллим јох, һәр бир шакирдин саф мәнәвијјатына, һиссләр, дујғулар аләминә јени-јени лөвһәләр, мәзијјәтләр, нур вә севинч кәтирән бир инсандыр. Инсаны дүнјаја анасы кәтирир,амма дүнјаны она бәхш едән, сирли-сеһрли аләмә говушдуран исә мүәллим олур.

Кәләчәјин инкишафы тәһсиллә бағлыдыр. Тәһсил саһәсиндә бөјүк ишләр көрүлмәлидир. Мүәллимләр јахшы шәраитдә ишләмәлидирләр. Мүәллимләрин әмәји јүксәк гијмәтләндирилмәлидир, чүнки онлар бөјүк ишләр көрүрләр. Һәр бир өлкәнин кәләчәк инкишафы тәһсиллә бағлыдыр. Биликли, савадлы, тәрбијәли кәнчләри јетишдирмәк үчүн дә мүәллим савадлы, гајғыкеш, тәләбкар вә фәдакар олмалыдыр. Мүәллим гуручудур, чүнки о, мәктәбә илк дәфә гәдәм гојан һүркәк балача ушаглардан кәләчәјин гуручуларыны јарада билир.

Әзиз мүәллимләр, сизә бу јолда бол- бол уғурлар, наилијјәтләр, чәтин вә шәрәфли ишиниздә мүвәффәгијјәтләр арзулајырыг! Јени дәрс илиниз уғурлу олсун!

Редаксијадан

Илк зәнк

Күнләр кечир, илләр илләрә чаланыр, инсан чох шеји унудур. Лакин һеч вахт илк мүәллим јаддан чыхмыр, хатирәдән силинмир. Ахы инсана елм гапысынын ачарыны илк мүәллим тәгдим едир, ону әсрарәнкиз бир дүнја илә илк мүәллим говушдурур.

Бу күн, сентјабрын 1-и һамыдан чох севинән, мәктәбә илк гәдәм гојан биринчиләр, һамыдан чох һәјәчан кечирән исә онларын илк мүәллимләри вә валидејнләри иди. Балача фиданларынын әлиндән тутуб онлары Илк Зәнк тәдбиридә чәркә илә сыраја дүзән мүәллимләр бөјүк гүрур һисси, һәм дә дахили бир һәјәчан кечирирдиләр. Ахы онлара инсан талеји етибар олунур. Һәм дә артыг илләрдир ки, бу мүәллимләр илк дәфә горха-горха мәктәбә гәдәм гојан балача, көмәксиз адамлардан чәмијјәт үчүн бөјүк алимләр, мүтәхәссисләр, гәһрәман дөјүшчүләр, танынан шәхсијјәтләр јетишдирирләр.

Мүәллим севинч вә дәјәр дашыјычысыдыр. Бу, данылмаз бир һәгигәтдир.

Илк зәнк абу-һавасына бүрүнән шәһәрин күчәләри әлләриндә күл дәстәси, архасында чанта валидејнләринин әлиндән тутуб тәләсә-тәләсә јеријән биринчиләрлә, үзләриндән севинч, гүрур дујулан орта вә јухары синиф шакирдләри илә санки бир күлүстана чеврилмишди.

Өлкәдә Билик Күнү мәктәбләрдә дәрсләрин башладығы күн гејд едилир. Өлкәмизин бүтүн тәһсил мүәссисәләриндә дәрсләрин сентјабрын 1-дән башланмасы гәрара верилмиш, беләликлә, һәмин күн Билик Күнү елан едилмишдир.

Артыг 2021-2022-чи тәдрис или тарихин јаддашына чөкдү, јени 2022-2023-чү тәдрис или башланды. Бунунла да һәм мүәллимләр, һәм валидејнләр, һәм дә мәктәблиләр үчүн әсл бајрам тәәссүраты јаранды. Бөјүк севинч һисси илә гејд етмәк истәјирәм ки, шәһәримизин бир чох мәктәбләри әсаслы тәмир олунуб, јени аваданлыгла тәмин едилиб вә сәбирсизликлә шакирдләринин јолуну көзләјирди. Нәһајәт онлар өз кичик сакинләрини ағушуна алдылар.

Гејд етдијимиз кими бу күн Дәрбәнд шәһәринин бүтүн мәктәбләриндә Билик Күнү кечирилди. Беләликлә, мәним дә һәмишә олдуғу кими, јолум шәһәрин 6 нөмрәли интернат-мәктәбинә дүшдү. Мараглы бир тәдбир иди. Тәдбирә ушагларын илк зәнкини тәбрик етмәк үчүн «Дәрбәнд шәһәри» шәһәр даирәсинин нүмајәндәси Мурад Мәһәммәдович Абдурәһманов вә Азәрбајчан Јазычылар Бирлијинин Үзвү нәғмәкар –шаирә, Азәрбајчан Дөвләт Драм Театрынын актрисасы Зејнәб Дәрбәндли кәлмишдиләр.

Мәктәбин директору Рамзес Зејналович Гасымов шакирдләрә мүрачиәт едәрәк билдирди ки, јени тәдрис илини уғурла баша вурмаг вә кәләчәјимиз үчүн парлаг, савадлы кәнчләр кими јетишмәк, биликләрә јијәләнмәк вә вәтәнә лајигли өвлад олмаг үчүн тәһсилин ролу әсасдыр. Мурад Абдурәһманов да өз нөвбәсиндә шакирдләрә уғурлар арзулады. Шаирә Зејнәб Дәрбәндли ушаглара кәләчәкдә уғурлар, мүәллимләрә исә онлары лајигли вәтәндаш кими јетишдирмәләриндә сәбр арзулады. Мәктәбин тәлим-тәрбијә ишләри үзрә директор муавини Кәнарә Сәнановнанын рәһбәрлији илә тәшкил олунмуш Илк Зәнк тәдбири, дејәрдим ки, мөһтәшәм кечди. Тәдбирдә Дәрбәнд шәһәринин «Нарын-гала» рәгс ансамблы да иштирак едирди.

Биринчи синиф шакирдләри үчүн мәктәб һәјаты бу күндән башланды. Биринчиләрин мүәллимләри Зүлфијјә Талыбова, Рекина Гурбанова, Аидә Һәсәнова вә Елнарә Султанова да ушагларын кәләчәји үчүн чавабдеһлик дашыдыгларыны биләрәк, онлары өјрәтмишдиләр. Мәктәбдә 11-чи синиф азлыг тәшкил едир, бу синфин рәһбәри Халидә Дадашова шакирдләринә, онларын валидејнләринә өз үрәк сөзләрини сөјләди.

Тәдбирин сонунда мәктәбин тәдрис ишләри үзрә директор муавини Аида Заманова да ушаглары Билик күнү мүнасибәтилә тәбрик етди.

Биз дә өз нөвбәмиздә, Дәрбәнд шәһәр 6 нөмрәли интернат-мәктәбинә тәһсилдә уғурлар, мүвәффәгијјәтләр вә јени –јени наилијјәтләр арзулајырыг.

«Әсәринин үзәриндә имзасы олмајан јеканә сәнәткар мүәллимдир»-бу фикирләрин саһиби даһи шәхсијјәтләр нечә доғру сөјләјибләр. Биз дә бу көзәл фикирләрә гошулараг гәзетимиз адындан бүтүн тәһсил ишчиләрини, ән әсасы исә мүәллимләри, шакирдләри, онларын валидејнләрини Билик Күнү мүнасибәтилә тәбрик едир, онлара уғурлар диләјирик! Јени тәдрис илиниз мүварәк!

М. Сејидов

БУ НӨМРӘДӘ

Милли әһәмијјәтли мәһсул (үзүм)

С.Мирһәмидова
сәһ. 2

Дағыстанда 210 мәктәб бинасы әсаслы тәмирдән сонра истифадәјә вериләчәк

«Дағыстан» РИА
сәһ. 3

Вәтән мүдафиәчисинә тәшәккүрләр

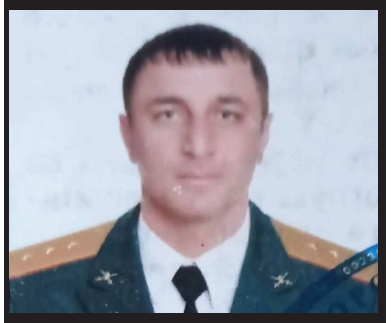

Г.Өмәров
сәһ.6

Өмрүн 50-чи баһары

З.Дәрбәндли
сәһ. 7

КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ

Милли әһәмијјәтли мәһсул (үзүм)

Дәрбәнд рајонунда күнәш киләмејвәси јығымы илә бағлы кенишмигјаслы имәчлик кечирилиб.

Бизим имәчликләрә мүнасибәтимиз дәјишиб, амма совет дөврүндә уғурлу тәчрүбәләри мәнимсәмәјә чан атдығымыз заман имәчликләр ичтимаи һәјатын бир һиссәси иди.Тәләбәләрин вә ишчиләрин шән нәғмәләри вә зарафатлары алтында, хүсусән дә мәһсул јығымына кәлдикдә,мәсәлә даһа тез өз һәллини тапырды. Бу әнәнә чохдан өз мөвчудлуғуну итириб, әксәр һалларда она көрә ки, инди һеч кими садәчә олараг, белә десәк, идеја үчүн ишләмәјә мәчбур етмәк мүмкүн дејил, амма алынды.

Дағыстанын дөвләт гуллугчуларынын иштиракы илә республиканын үзүм бағларында имәчлик кечирилмәси барәдә өтән чүмә ахшамы, августун 25-дә Дағыстан Республикасы Һөкумәтинин сәдри Абдулмүслим Абдулмүслимовла кәнд тәсәррүфаты блоку үзрә кураторлар арасында кечирилән көрүшдә гәбул едилиб.

«Бу ил ән азы 240-250 мин тон үзүм јығмағы планлашдырырыг.Дөвләт мәмурларыны да имәчлијә чәлб едәчәјик. Бу,һәм фермерләрә көмәк олачаг, һәм дөвләт гуллугчуларынын да бир вахтлар олдуғу кими ишә гошулмалары онларын өзләри үчүн дә фајдалыдыр: коллектив иш инсанлары бирләшдирир,үзүм бағларыны биз дә зијарәт етдик»-дејә баш назир билдириб.

Ики күндән сонра рекионал назирлик вә идарәләрин рәһбәрләри, онларын әмәкдашлары сәһәр саатларында Дағыстанын чәнуб һиссәсинә кәлирләр вә Назирләр Кабинетинин рәһбәри бу илки үзүм јығымына старт верир. Онлар республикада үзүм истеһсалы үзрә әнәнәви лидер олан Дәрбәнд рајонундан башламаг гәрарына кәлибләр. Ону да дејәк ки, Дәрбәнд рајону нәинки рекионал мигјасда, һәтта өлкә мигјасында белә лидерлик иддиасы илә чыхыш едир. Дағыстанын баш назири бәләдијјә сечимини изаһ едиб.

«Нијә биз Дәрбәнд рајонунда имәчлик кечирмәк гәрарына кәлдик? Русијанын ән јахшы үзүм бағлары бурада јерләшир. Һәлә бу сон дејил, Кечухда јерләшән Дәрбәнд көпүклү шәраб заводунун 820 һектарлыг бир әразидә ән јүксәк технолокијалы үзүм истеһсалынын јерләшдији бу тәсәррүфат Авропада јеканәдир.

Буну Русија Федерасијасынын Кәнд Тәсәррүфаты назири Дмитри Патрушев гејд едиб. Бурада ән мүасир тәчрүбә вә аваданлыгдан, ән мүасир үзүм сортларындан истифадә олунур», -дејә Абдулмүслим Абдулмүслимов билдириб.

Назирләр Кабинетинин рәһбәри үзүмчүлүјә мәсулијјәтли вә мүасир јанашмасына көрә Дәрбәнд рајонунун рәһбәри Мөвсүм Рәһимов вә ДЗИВ-нин директору Магомед Садуллајевә миннәтдарлығыны билдириб, республика үзүмчүләринә бу илин мәһсулуну лајигинчә вә иткисиз јығмағы арзулајыб

Даһа сонра кенишмигјаслы имәчликдә иштирак едән назирлик вә идарәләрин әмәкдашлары 3 групa бөлүнүб. Әмәкдашлар фермерләрлә бирликдә «Виноградар» ММЧ-дә, Нәриман Әлијев адына совхозда вә Кечух кәндиндәки ДЗИВ-ин плантасијаларында мәһсул јығыблар.

Гејд етмәк лазымдыр ки, күнәш киләмејвәси плантасијаларынын саһәсинә көрә Дағыстан Русијада Краснодар дијарындан сонра икинчи јердәдир. Рәгиб рекионда бар верән үзүм бағларынын саһәси 27 мин һектар, республикамызда исә бу рәгәм бир аз онданаздыр-23 мин һектардан чохдур.Ејни заманда, Дағыстанда үзүмчүлүк еһтијатлары ән азы әлавә 10 мин һектардан истифадә етмәјә имкан верир ки, бу да рекионун үзүм истеһсалы үзрә лидер олмаг имканыны јахшыча артыра биләр-Дағыстан Назирләр Кабинетинин рәһбәри гејд едиб.

Абдулмүслимов бу истигамәтдә ишләрин давам етдирилдијини билдириб вә әлавә едиб: Она көрә дә сәнајенин инкишафына диггәт артыр ки, јахын кәләчәкдә плантасијаларын мәһсулдарлығы илә паралел олараг әразиләр дә артсын ки,бу да өз нөвбәсиндә ән мәшһур үзүм сортлары истеһсал едәчәк. Артыг республикада истеһсал олунан сортлара тәләбат һејранедичи дәрәчәдә артыб. Үзүм истеһсалы үзрә Русија лидери олан Краснодар дијарында јерләшән шәраб истеһсалы илә мәшһур олан «Абрау-Дјурсо» Дағыстан плантасијаларынын алычысыдыр.

Сәнајенин инкишафы мөвзусуну давам етдирән Абдулмүслим Абдулмүслимов хатырладыб ки, Дағыстанда 170-180 мин тон үзүм емал олунур.Вә бу рәгәм јахын кәләчәкдә 300 мин тона гәдәр арта биләр. Бу, һәм дә мүасир емал хәттини ишә салан Дәрбәнд газлы шәраб заводунун хидмәтләридир.Кизлјар конјак заводу да бу ишдә уғур газаныр. Јени сәнајенин модернләшмә темпи кифајәт гәдәр чиддидир. Лакин бунунла јанашы, Баш назир гејд едиб ки, һазыр мәһсулларын сахлама габилијјәтинин артырылмасы истигамәтиндә комплекс шәкилдә ишләмәк лазымдыр.

Мөвзудан бир гәдәр кәнара чыхараг гејд едәк ки, үмумијјәтлә, санксијаларын өлкәнин аграр-сәнаје комплексинә, хүсусән дә ајры-ајры сәнаје саһәләринә тәсирини нәзәрә алмаға дәјәр. Мәсәлән, Анти-Русија санксијалары сәбәбиндән бу ил ситрус мејвәләринин (портағал, лимон, грејфрут, лајм) тумлумејвәләр (әрик, албалы, нектарин) вә үзүмүн идхалынын дәјәри артыб, буна көрә дә бу категоријалы мәһсулларын идхалы даһа да артачаг. Русијада гијмәтләрин 2021-чи илә нисбәтән 15%-дән 20%-ә баһалашмасы көзләнилир.

Бу бахымдан, республикада плантасијаларын кенишләндирилмәси вә инвесторларын Дағыстанда үзүмчүлүјүн инкишафына диггәт јетирмәси артыг әлдә едилмиш уғурларла јанашы, сәнајенин истеһсал имканларыны дәфәләрлә артыра биләр. Нәтичәдә – өлкәнин үмуми үзүмчүлүк хәзинәсинә чидди төһфә. Унутмајаг ки, Дағыстанда даһа бир рекорд

мәһсул јығымы көзләнилир.

Русија Федерасијасы Кәнд Тәсәррүфаты Назирлијинин мәлуматына көрә, Русијада үзүм мәһсулу 2021-чи илин илин сәвијјәсиндән ашағы олмајачаг, лакин чох шеј һава шәраитиндән асылыдыр. Хатырладаг ки,өтән ил үзүмүн үмуми мәһсулу 751 мин тон тәшкил едиб ки, бу да 2020-чи иллә мүгајисәдә 10 % чохдур. Будур,Дағыстан фермерләринин мүһүм төһфәси: кечән ил онлар үзүмдән рекорд мәһсул јығыблар-238 мин тон,бу,кечән иллә мүгајисәдә 14 % чохдур вә бу, өз нөвбәсиндә, икинчи ил үчүн өлкәдә ән јахшы көстәричидир.Тәкрар едирик ки, експертләр бу ил Дағыстанда даһа бир рекорд прогнозлашдырырлар.

Анчаг гајыдаг әсас мәсәләјә. Белә чыхыр ки, «инди кимисә сырф идеја үчүн ишләмәјә мәчбур етмәк мүмкүн дејил» дејәндә там дүзкүн данышмамышыг. Маһачгалалылар арасында кечирилән имәчлик тәәссүратлары бунун әксини дејир.Хүласә: «Јалныз бурада, реал истеһсал шәраитиндә ишләјән адамын гајғыларыны һисс етмәк олар. Бу һәм дә тәбиәтлә үнсијјәтдән, јердә ишләмәкдән мүсбәт енержи илә долдурулмаг фүрсәтидир. Бәзиләри үчүн бу, шүбһәсиз ки,унудулмаз илк тәчрүбәдир.

Бундан әлавә,белә тәдбирләр бизи бирләшдирир. Республика рәһбәрлијинин чох мараглы вә фајдалы тәшәббүсү. Сосиал статусундан асылы олмајараг, сүфрәләримиздәки мәһсулларын һарадан кәлдијини, кимин вә һансы чәтин шәраитдә истеһсал едилдијини хатырламаг бизим үчүн вачибдир».

Сизә бир сирр ачым: бүтүн үзүмүн истеһсалчыларда галачағы билдирилсә дә,буилки мәһсул һәлә бир-ики јүз килограма чатмајачаг-фермерләр сәхавәтлә көмәкчиләринә тәшәккүр етдиләр вә көмәкчиләр дә әлләриндән кәләни едиб-20 тон үзүм јығыблар.

Һазырлады:
С.Мирһәмидова

ХӘБӘРЛӘР

Бу ил Дәрбәнддә јени тәмизләјичи гурғулар истифадәјә вериләчәк

Дәрбәнддә тикинтисинә 2008-чи илдән башланан илк тәмизләјичи гурғуларын илин сонунадәк истифадәјә верилмәси планлашдырылыр. Онларын күндәм тутуму 25 кубметрдир. Бу барәдә бөлкәнин тикинти назири Артур Сүлејманов чүмә күнү Дағыстан СУР тәрәфиндән тәшкил едилән чанлы јајымда билдириб.

«Бу күн Дәрбәнддә республиканын саһилјаны шәһәрләриндән бу ил 25 мин кубметр тутуму олан илк шимал тәмизләјичи гурғуларын истисмара верилмәси нәзәрдә тутулур. Маһачгала вә Каспијскдә 120 мин кубметр оланлар, бу, гејри- кафи һәчмдир»,-Сүлејманов билдириб.

Онун сөзләринә көрә, бүтүн дикәр саһилјаны шәһәрләрдә ишләјән тәмизләјичи гурғулар јохдур ки, бу да республикада чимәрлик туризминин инкишафына тәсир көстәрир.

«Республикада тәмизләјичи гурғуларла бағлы јаранмыш проблемләри арадан галдырмадан дәниз саһилимиздән истифадә едән бүтүн туризм инфраструктурунун јарадылмасы мүмкүн дејил»,-назир әлавә едиб.

Роспотребнадзорун Дағыстан үзрә департаментинин даһа әввәл билдирдији кими, бу ил департамент рекионун чәнуб һиссәсинин чимәрликләриндә Хәзәр дәнизиндә чиммәјә ичазә вериб. Су нүмунәләри узун илләрдән сонра илк дәфә олараг кејфијјәтли кикијеник стандартлара чаваб верир.

Дәрбәнддә тәмизләјичи гурғуларын тикинтисинә 2008-чи илдән башланылыб. Лајиһә Русија Федерасијасынын «2025-чи илә гәдәр Шимали Гафгаз Федерал Даирәсинин инкишафы» дөвләт програмына дахил едилиб. Бу ил Русија Федерасијасы һөкумәти објектләрин тикинтисини баша чатдырмаг үчүн еһтијат фондундан 55,2милјон рубл вәсаит ајрылыб.

Н. Гулијев

РЕСПУБЛИКА ХӘБӘРЛӘРИ

Дағыстанда 210 мәктәб бинасы әсаслы тәмирдән сонра истифадәјә вериләчәк

Дағыстанын рәһбәри Серкеј Меликов республиканын дөвләт органларынын тәхирәсалынмаз вәзифәләри илә бағлы мүшавирә кечириб.

Әсас мәсәләләрдән бири дә тәһсил мүәссисәләринин јени тәдрис илинә һазыр олмасыдыр. Субјект рәһбәри гејд едиб ки, Дағыстан бу күн тәмир олунмуш мәктәбләрин сајына көрә өлкәдә лидердир.

Бу ил јени тәһсил мүәссисәләри илә јанашы, республиканын 210 мәктәб бинасы әсаслы тәмирдән сонра истифадәјә вериләчәк. Онлар ушаглар үчүн даһа раһат, тәһлүкәсиз вә мүасир олачаглар.

«Дағыстанда һеч вахт бир ил әрзиндә бу гәдәр мәктәб тәмир олунмајыб»,-дејә Серкеј Меликов билдириб. Рекион рәһбәри башланан ишләрин кәләчәкдә дә давам етдириләчәјини вурғулајыб.

«Шүбһәсиз, биз чалышмалыјыг ки, заман кечдикчә көһнә објектләримиз јениләри илә әвәз едилсин. Амма һәләлик Дағыстан мәктәбләринин дәрс јүкүнү нәзәрә алараг, тәһсил мүәссисәләринин әсаслы тәмири илә бағлы чохиллик програмын иҹрасы јениләринин тикинтиси илә паралел апарылмалыдыр».

Серкеј Меликов корүлән ишләрә көрә һакимијјәт органларынын рәһбәрләринә вә бәләдијјә башчыларына миннәтдарлығыны билдириб,дикәр мәсәләләрлә јанашы,депутатларын, Дағыстан Республикасы һөкумәтинин нәзарәтини вурғулады, бунун сајәсиндә бу ил гаршыја гојулмуш вәзифәләри кејфијјәтли вә вахтында һәлл етмәк мүмкүн олду.

Мән чох шадам ки,бу ил биз әсаслы тәмир едирик: тәкчә диварлары ағартмагла, һашијәләри рәнкләмәклә кифајәтләнмирик. Лакин бу сәбәбдән бир сыра мәктәбләрдә иш ләнкијиб, чүнки просесдә чохдан мөвҹуд олан проблемләр ашкарланыб. Биз кејфијјәтмәсәләләрини даһа ҹидди шәкилдә

арашдырмаға өјрәнмишик, нәинки мәнимсәнилән вәсаитин һәҹми барәдә һесабат веририк»,-дејә республика башчысы гејд едиб.

Ејни заманда, Серкеј Меликов бүтүн мәсул шәхсләри мөвҹуд тәҹрүбәни тәһлил етмәјә вә нәтиҹәләр чыхарараг, кәләчәк үчүн үзләшмәли олдуглары чәтинликләри нәзәрә алмаға чағырыб.

«Кәлән ил биз әсаслы тәмири нәзәрдә тутулан мәктәбләрдә дә тәдрис просесинин баша чатдырылмасы үчүн сон тарихләри прогнозлашдырмалыјыг. Бундан әлавә, биналарын, кириш јолларынын коммуникасијаларынын вәзијјәтини һәртәрәфли өјрәнмәк лазымдыр ки, бүтүн бу мәсәләләр гаршыдан кәлән ишләрин техники тапшырығына дахил едилсин вә ејни заманда онларын баша чатдырылмасы үчүн еһтијат ај нәзәрдә тутулсун», -рекион рәһбәри вәзифәләри мүәјјәнләшдириб.

Аналожи, даһа маралгы вә мәсулијјәтли јанашма, Серкеј Меликовун фикринчә,јени тәһсил мүәссисәләринин тикинтисинә дә тәтбиг едилмәлидир.

«Биринҹиси, тәһлил апарылмалыдыр: конкрет әразидә тәһсил мүәссисәси бизә нә гәдәр вә һансы перспективлә лазымдыр, онун тикинтиси үчүн мунасиб јер вармы? Бу ишин тәшәббүскары исә тәбии ки,бәләдијјәләр олмалыдыр. Үмуми маралглы јанашма илә биз Дағыстанда мөвҹуд олан чох јахшы лајиһәләри һәјата кечирә биләрик».

Иҹлас чәрчивәсиндә Серкеј Меликов сосиал саһәдә тәмир-тикинти ишләрини вахтында јеринә јетирмәјән тәшкилатлара гаршы сәрт чыхыш едиб.

«Објектләрин баша чатдырылма мүддәтини позан подратчылар виҹдансыз хидмәт көстәрәнләрин рејестринә дахил едилмәлидир. Онларын һеч бири тикинти илә, хүсусән дә сосиал објектләрлә мәшғул олмамалыдыр»,-Дағыстан рәһбәри вурғулајыб.

Рекион рәһбәри тикинти тәшкилатларынын фәалијјәтинә нәзарәти тәнзимләјән органлара тапшырыб.

Рекион рәһбәринин ајрыҹа көстәриши Русија Гәһрәманы Нурмагомед Гаджимагомедовун адыны дашыјан 42 сајлы мәктәбә аиддир. О, Дағыстан Республикасынын Тәһсил Назиринә вә Маһачгала меринә мураҹиәт едәрәк гејд едиб: «Бу, кәлән илин әсаслы тәмир програмына дахил едилмәлидир. Онун хүсуси диггәтә еһтијаҹы вар».

Дағыстан Республикасынын Тәһсил вә Елм Назири Јәһја Бучајев «Мәктәб тәһсил системләринин модернләшдирилмәси» програмынын иҹрасы барәдә мәлумат верәрәк билдириб ки, бу ил програмда 40 бәләдијјә иштирак едиб. Мәктәбләрин әсаслы тәмири илә бағлы тәдбирләрин һәјата кечирилмәсиндә објектләрин үмуми һазырлыг фаизи бу күн 95 фаиздән чохдур.

Бир сыра үмумтәһсил тәшкилатлары вар ки,орада тәмир-тикинти ишләри һәлә баша чатмајыб вә һазырда ишләрин баша чатдырылмасы үчүн шакирдләрин гыса мүддәтә јахынлыгдакы мәктәбләрә көчүрүлмәси мәсәләси һәлл едилир.

Јәһја Бучајевин гејд етдији кими, мәктәб тәһсил системләринин мүасирләшдирилмәси чәрчивәсиндә мәктәб инфраструктурунун јениләшмәси, о ҹүмләдән тәһсил мүәссисәләринин мүасир аваданлыг вә мебелләрлә тәҹһиз едилмәси нәзәрдә тутулур. Бу мәгсәдләр үчүн ајрылан үмуми мәбләғ 1,4 милјард рубл тәшкил едиб.

Һазырда чохфунксијалы ҹиһазларын, физика, биолокија,кимја фәнләри үзрә әјани- методик комплексләрин,физика үзрә експериментләр үчүн тәдрис аваданлыгларынын, мебел вә ноутбукларын алынмасы нәзәрдә тутулур.

«Инди истеһсал мүәссисәләри бүтүн өлкә әразисиндә ишләдији үчүн чох јүкләнир. Амма сентјабрын сонуна кими аваданлыглар тәдриҹән јениләнәҹәк. Дәрсликләрә тәминат мәсәләсинә кәлинҹә, бу күн бу, 80 %-ә јахындыр. Бүтүн еһтијаҹлары өдәмәк үчүн бизә әлавә вәсаит лазымдыр.Дәрсликләрин дәјишдирилмәсини тәләб едән Федерал Дөвләт Тәһсил Стандартларында дәјишикликләри нәзәрә алараг, онларын сифариши илә бағлы көмәк үчүн федерал мәркәзлә әлагә сахлајаҹағыг.

«Дағыстан» РИА

МӘДӘНИЈЈӘТ

Ушаг мәдәнијјәт Форумунда Дағыстандан олан кәнҹ истедадлар иштирак едибләр

Москвада тәсисчиси Русија Мәдәнијјәт Назирлији олан илк Бејнәлхалг Ушаг Мәдәнијјәт Форуму ишә башлајыб.

Бурада өлкәнин бүтүн рекионларындан, еләҹә дә гоншу өлкәләрдән минләрлә ушаг иштирак едиб. О ҹүмләдән Дағыстанын ушаг инҹәсәнәт мәктәбләринин 7 истедадлы шакирди-Үмумрусија вә Бејнәлхалг мүсабигәләрин лауреат вә мүкафатчылары.

Афишаја 60-дан чох тәдбир дахил едилиб: устад дәрсләри, мүһазирәләр, јарадыҹылыг семинарлары, дәјирми масалар вә инҹәсәнәт мәктәбләри, көркәмли мәдәнијјәт хадимләри илә көрүшләр.

Маралглы тәдбирләрдән ән башлыҹасы Русија Федерасијасынын мәдәнијјәт назири Олга Љјубимова илә диалог олуб. Әввәлҹәдән она Русијанын мүхтәлиф шәһәрләриндән олан истедадлы ушагларын мәдәнијјәтин инкишафына вә ушаг јарадыҹылығынын дәстәкләнмәсинә јөнәлмиш ән јахшы лајиһәләри тәгдим олунуб.

Мүсабигәјә өлкәнин 85 рекионундан 12-17 јаш арасы тәшәббүс вә тәклиф мүәллифләри дәвәт олунуб.

Финала иштиракчылардан ҹәми 7-си чыхыб. Онларын арасында Дағыстан Республикасыны форумда тәмсил едән Маһачгаладакы 7 сајлы Ушаг Инҹәсәнәт Мәктәбинин азјашлы шакирди Шәмсијәт Әлијева олуб.

Шәмсијәт Әлијева назирә Рәсул Һәмзәтовун јарадыҹылығындан бәһс едән мобил әлавәнин һазырланмасы лајиһәсини тәгдим едиб.

«Биз ҹоғрафи бахымдан дүнјанын мүхтәлиф јерләриндә јашајан Рәсул Һәмзәтовун јарадыҹылығына аид мәдәнијјәт објектләрини әкс етдирән «ГАМЗАТОВ-КВЕСТ» мобил тәтбигини рекионда истифадәјә вермәји тәклиф едирик. Бу, Дағыстанын Садаса кәндиндән, М.Горки адына Москва Әдәбијјат Институтундан бүтүн дүнјада «Ағ дурналарын» абидәләринә Дағыстанын халг шаиринин һәјат вә јарадыҹыдығы илә бағлы сәјаһәт-ојун олаҹаг-дејән Ш.Әлијева һәмчинин ону да гејд едиб ки, кәләҹәкдә мобил програм тәкмилләшдириләҹ вә јарадыҹылығы Дағыстанла бағлы олан јазычы вә шаирләр (Л.Н.Толстој, А.Дума вә с.) һаггында мәзмунлу әлавә дә олуна биләр.

Мүсабигәнин нәтиҹәләринә көрә Русија Мәдәнијјәт Фонду тәрәфиндән әсас мүкафаты Башгырдыстан Республикасынын лајиһәси алмасына бахмајараг, бүтүн иштиракчылар ушаглара ил боју өз тәшәббүсләри илә Русија Федерасијасы Мәдәнијјәт Назирлији илә ишләмәк имканы верән фәрди дипломларла тәлтиф едилдиләр.

Һ. Исмајылов,
гәзетин штатданкәнар мүхбири

МӘДӘНИЈЈӘТ

Тамаша тәһвил верилди

Азәрбајҹан Дөвләт Драм Театры, һәр заман өз үзәринә дүшән ишин өһдәсиндән усталыгла кәлмәји баҹарыб. Бу, драм театры олмасына бахмајараг мусигили комедијалара да өз сәһнәсиндә гурулуш верир. Һәлә бундан әлавә опереттaлар да, сәһнәләшдирилир. Вә һәмишә дә, бу ишин өһдәсиндән театрын коллективи кәлә билиб. Белә һаллардан бири дә, бу күнләрдә баш тутуб.

Августун 27-дә, Азәрбајҹан Дөвләт Драм Театрында Мурад Кажлајевин «Валидә» мусигили комедијасынын тамашасы тәһвил верилиб. Тамашанын гурулушчу Исаковдур.

Тамаша, көркәмли бәстәкар, ССРИ-нин Халг артисти Мурад Кажлајевин мусигиси илә сәсләндирилиб. Тамашада Дағыстан Республикасынын лијиндә чалышан Сејидова әрә вермәк гәрарына кәлир, бунунла да вәзијјәт кәркинләшмәјә башлајыр. Чүнки Сејидов, ики баҹы арасында сечим едә билмир вә онлардан рәдд ҹавабы алараг, күлүш објектинә чеврилир. Амма јенә дә севки галиб кәлир вә баҹылар өз хошбәхтликләрини тапырлар.

Театрын директору, Дағыстан Республикасынын Әмәкдар Мәдәнијјәт Ишчиси Фирдоуси Әскәров, «Үмид едирик ки,

режиссору, Азәрбајҹан Республикасынын Әмәкдар Инҹәсәнәт Хадими Һафиз Гулијевдир. Бу тамаша, опера вә балет театрлары үчүн нәзәрдә тутулан бир әсәрдир. Бу әсәри өз үзәринә көтүрүб сәһнәләшдирмәјин өзү белә, бир гәһрәманлыгдыр. Бу сөзләри, тамашаја гурулуш верән Һафиз Гулијев, тәгдимат заманы сөјләјиб. Ону да гејд едәк ки, Азәрбајҹан Республикасындан дәвәт олунмуш режиссор Һафиз Гулијев, Бакыдакы Азәрбајҹан Дөвләт Академик Опера вә Балет Театрынын баш режиссорудур. Азәрбајҹан Дөвләт Мәдәнијјәт вә Инҹәсәнәт Университетиндә педагожи фәалијјәтлә мәшғул олур, «Актјорлуг вә режиссор сәнәти» фәнниндән дәрс дејир.

Тамашанын гурулушчу режиссору, Дағыстан Республикасынын Әмәкдар артисти Дәмир «Каспиј» Дөвләт Рәгс ансамблы да иштирак едиб.

Бир аз да сизләрә, тамашанын кедишаты һаггында гыса мәлумат вермәк истәрдим. Һадисәләрин мәркәзиндә кәнд мәктәбинин гоҹаман мүәллими, үч көзәл гызы илә фәхр едән тәгаүдчүнүн аиләси дајаныр. Әкәр бөјүк баҹы атасынын тәкидинә бојун әјәрәк севмәдији бир инсанла аилә гуруб вә онунла хошбәхтлик тапмајыбса, о заман дикәр ики баҹы һәјат јолдашы сечмәк һүгугуну фәал шәкилдә мүдафиә едир. Валидә аиләнин кичик гызыдыр, о, о бири баҹыларындан хүсусилә инадкар чыхыр. О, јалныз јениҹә јеткинлик јашына чатмышдыр. Лакин артыг јахшы, садә үрәкли вә енержи долу бир оғлана Мурада ашиг олур. Вә бунунла да, бүтүн бу олајлар баш верир. Атасы Валидәни рајон рәһбәр тамашачылар бизим зәһмәткеш коллективимизин ишини гәбул едиб, јүксәк гијмәт верәҹәкләр. Чүнки белә бир тамашаны, драм театрынын актјорлары ојнајыр. Бүтүн коллективимизи, һәр бирини ајры-ајрылыгда тәбрик едирәм. Режиссор Һафиз Гулијевә һәм өз адымдан, һәм коллективимиз адындан дәрин миннәтдарлығымы билдирирәм»-дејә вурғулајыб.

Тамаша бәдии шура тәрәфиндән јекдилликлә гәбул едилиб. Тамашанын премјерасы, сентјабрын сонунда баш тутаҹаг. Биз дә Азәрбајҹан Дөвләт Драм Театрынын коллективини бу мүнасибәтлә тәбрик едирик. Гәзетимиз адындан, тамашада илк епизодик ролуну ојнајан, шаирә Зејнәб Дәрбәндлини илк ролу вә дебјүтү илә тәбрик едирик.

М. Сејидов

Вәтән мүдафиәчисинә тәшәккүрләр

Мотоатычы казак бригадасынын командири вәзифәсини иҹра едән подполковник С.Присак лајигли Вәтән мүдафиәчиси јетишдирдијинә көрә Табасаран рајонунун башчысы Магомед Курбанова тәшәккүр мәктубу көндәриб. Мәктубда Украјнада хүсуси һәрби әмәлијјатын иштиракчысы, Јерси кәнд сакини,баш кизир Талим Алаутдинович Нурмагомедов барәсиндә дејилир: Бу, кәнҹләр үчүн хүсуси гүрур вә вәтәнпәрвәрлик нүмунәсидир.

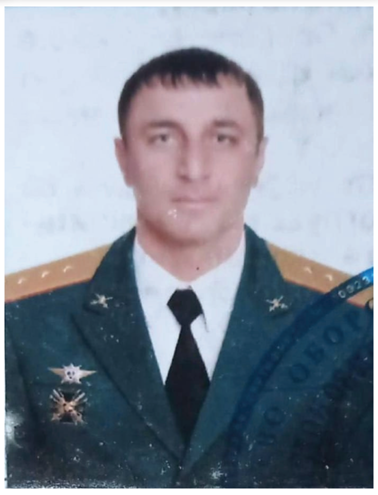

Бригада командири рајон рәһбәринә үнванладығы мәктубда вәтәнпәрвәрләр јетишдирдијинә көрә она өз сәмими тәшәккүрүнү билдирир вә Талим Нурмагомедовун ордуда хидмәт етдији мүддәтдә әлдә етдији наилијјәтләр барәдә мәлумат верир.

«Һөрмәтли Магомед Сиражутдинович! Сизин һәмјерлиниз Нурмагомедов Талим Алаутдинович шәрәф вә ләјагәтлә, әлиндә силаһ, Украјнанын демилитаризасијасы вә деназификасијасы үзрә она һәвалә едилмиш тапшырыглары јеринә јетирир, динҹ әһалини, гадын вә ушаглары,гоҹалары вә Бөјүк Вәтән Мүһарибәси ветеранларыны Бандера фашистләриндән горујур. Сизә тәшәккүр едирик ки,һәрби хидмәтин бүтүн мәшәггәтләринә бахмајараг, мәһз Сизин тәрбијәниз вә дәстәјиниз сајәсиндә баш кизир Нурмагомедов дөвләтә, аиләсинә, гоһумларына вә достларына етибарлы дајаг олараг галыр вә бүтүн күҹүнү һәрби хидмәтә сәрф едир. Русијанын милли марагларынын горунмасыны тәмин едир.Өлкәмиз һаглы олараг һәмјерлинизлә фәхр едә биләр»,-мәктубда дејилир.

Г.Өмәров

ТУРИЗМ

Турист ахыны давам едир

Дағыстан өз әсрарәнкиз көзәлликләри илә бура кәлән туристләри һејран едир. Она көрә дә, Дағыстана, хүсусилә дә Дәрбәндә турист ахыны давам едир. Дағыстан туризм вә дурмадан кәлән турист ахыны үчүн, онларын разы галмасы үчүн әлиндән кәләни етмәкдәдир.

Дағыстанымыза кәлән һәр кәс, бурдан разы кетмәлидир. Елә буна көрә дә, Дағыстан туризм ширкәти, туристләрин зијарәт едәҹәји јерләри, мүтәмади олараг, кикијеник ҹәһәтдән тәмиз вә сәлигәли олмасы үчүн чалышыр. Өтән илә нисбәтән, бу ил турист ахынынын артымы бир милјону өтүр. Кәлән туристләр һәм Дағыстанымызын көзәл тәбиәтиндән, дағ һавасындан, һәм дә онун сәрин тәмиз сујундан ләззәт алдыгларына көрә, дөнә-дөнә јенидән бураја кәлмәк истәјирләр.

Бу ил туристләрин чохалмасы илә Дәрбәнддә, еләҹә дә Дағыстанын һәр бир бөлкәсиндә гонаг евләриндә, истираһәт мәркәзләриндә јерләр өнҹәдән сифаришлә тутулуб. Бу да о демәкдир ки, кәлән ил, турист ахыны даһа чох олаҹаг. Аллаһ хејир версин, Амин.

М. Сејидов

Туризм кешбекинин илк күнләриндә Дағыстан истигамәтләрин лидерләриндәдир

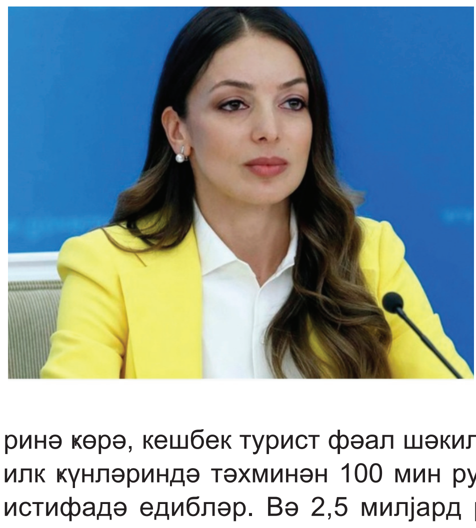

Туризм програмынын пајыз мәрһәләсинин илк күнләриндә ән популјар туризм истигамәтләринин он сијаһысына Дағыстан Республикасы дахил олуб. Буну өз телеграм каналында Туризм Акентлијинин рәһбәри Зарина Догузова билдириб.

Догузованын сөзләринә көрә, кешбек турист фәал шәкилдә башлајыб! Лајиһәнин илк күнләриндә тәхминән 100 мин русијалылар бу лајиһәдән истифадә едибләр. Вә 2,5 милјард рубл һәҹминдә отелләр сифариш верилмиш.

Туроператорларда сатыш ади күнләрлә мүгајисәдә, назирлијин рәһбәринин сөзләринә көрә 2,5 дәфә артыб.

К.Бабајева

СӘҺИЈЈӘ

Сосиал хидмәтләр

Сосиал хидмәтләр дәсти: октјабрын 1-нә гәдәр едилмәси лазым олан сечим. Дағыстан Республикасынын Пенсија Фонду хатырладыр ки, вәтәндашлар, ајлыг пул өдәнишләри гәбул, тәбии вә ја пул еквивалент сосиал хидмәтләрин бир сыра сечмәк имканы вар, там вә гисмән.

Тәбии форма билаваситә сосиал хидмәтләрдән истифадәни нәзәрдә тутур. Бундан башга, вәтәндаш НСУ-дан имтина едә вә онларын пул еквивалентини ала биләр.

НСУ «ЕДВ» ајлыг пул өдәнишинин бир һиссәсидир, чүнки онун тәбии формада алынмасы ајрыҹа бәјан етмәк лазым дејил.

Ајлыг пул өдәниши-бәзи категоријадан олан алыҹылар үчүн тәбии күзәштләрин (сосиал хидмәтләр дәсти олмагла) монетизасијасыдыр.

Бу гајда радиасијаја мәруз галанлара аид дејил. Әкәр онлар НСУ –ну тәбии формада алмаг истәјирләрсә, онлара тәгдим олунмасы барәдә әризә јазмаг лазымдыр. 2021-ҹи илин февралын 1-дән НСУ-нун ајлыг дәјәри 1313,44 рубл тәшкил едир.

ТЕАТРА БАҒЛЫ ҺӘЈАТ

Өмрүн 50-чи баһары

Күнәшли Азәрбајчанын, һәр кушәси көзәлдир. Онун сују, һавасы, дағлары, мешәләри һәр дәрдә дәрмандыр, фајдалыдыр. Дедијим кими, Азәрбајчан чәннәтмәкандыр. Бу дијарын чәннәт кими танынан Губа шәһәридир, Губаја о гәдәр шеир, маһны јазылыб ки, сајы һесабы јохдур.

Бу күн сизләрә Губада доғулуб боја - баша чатан, өмрүнүн гөнчә кими ачылдығы вахт, дағ вүгарым Дағыстанымыза көлиб, Азәрбајчанда ачылан гөнчәләнән, Губа чејраны, Дәрбәнд көзәли Дағыстан Республикасынын Әмәкдар артисти Севда Бејбалајевадыр.

Орада дүнјаја көз ачан көрпәләр, фитри истедадла доғулур. Бу сөзү әбәс демәдим. Севда Әшрәф-гызы Бејбалајева, 1972-чи илдә Губа шәһәриндә дүнјаја көз ачыб.

Атасы Әшрәф киши зоотехник олуб, анасы Тамилла ханым исә халчачы. О, Губа шәһәриндә 2 сајлы мәктәбини битириб,

ејни заманда да анасынын истәји илә мусиги мәктәбинин каманча синфини битириб. Анасы Тамилла ханымын арзусу олуб ки, онун өвладларындан бири мусигичи олсун. Чүнки өзү мусигини чох севиб, хүсусилә дә классик мусигини. Ананын истәји исә, Севдаја нәсиб олуб. Севда каманча синифини битирдикдән сонра исә 1989-чу илдә Дәрбәнд мусиги коллечинә гәбул олуб. Ораны да битирдикдән сонра ону тәјинатла Ләзки Дөвләт драм театрына көндәрмәк истәјирләр. О исә Губаја ата- анасынын јанына гајытмалы иди. Севда о тәјинаты алмыр. Лакин тале елә кәтирир ки, Дәрбәнддә халасы нәвәсинә нишанланыр вә Дәрбәнддә аилә гурараг һәмишәлик галмалы олур. Елә илк иш јери де Ләзки театры олур. Белә јердә дејибләр: таледән гачмаг олмаз.

Севданын Дәрбәндә кәлиши чох көзәл олур, 1998-чи илдә Азәрбајчан халг театрына Дөвләт Драм театры статусу верилир. О вахтлар Севданын халасы Дағыстан Республикасынын халг артисти Дүријјә Рәһимова орада һәм актриса, һәм дә режиссор ишләјирди. О да Ләзки театрындан чыхыб халасынын јанына кәлир . Вә о күндән бу күнә кими дә Азәрбајчан Дөвләт Драм театрында мусиги һиссә мүдири ишләјир. Бүтүн тамашаларын мусиги тәртибатыны о верир. Бир нечә тамашаларын мусигиләрини белә өзү јазыб. Һәм дә муғәнни кими фәалијјәт көстәрир.

2005-чи илдә Дағыстанын Әмәкдар артисти фәхри адына лајиг көрүлүб.

Театр Хадимләри Иттифагынын үзвүдүр, театрын һәмкарлар комитәсинин сәдридир.

Үч өвлады вар: бөјүк оғлу Назим анасынын јолуну сечиб вә һәмин јолла кедир. Азәрбајчан Милли консерваторијасында тар синфиндә тәһсил алыр. Гызы Тамилла исә Дағыстан Дөвләт Университетинин Һүгуг факултәсиндә охујур. Севда бир ана олараг, өз өвладлары үчүн әлиндән кәләни едир. Көзәл аилә ханымыдыр, көзәл анадыр. Һәм ев, һәм иш ханымы олан Севда Бејбалајева, һәр кәс тәрәфиндән чох севилир.

Севда Бејбалајева илә 2016-чи илдә, мәним рәһбәрлијимлә чап олунан АТЕШ-2016 китаб алманахынын тәгдиматында таныш олмушдуг. О күндән бу күнә, онунла достлуг мүнасибәтимиз давам едир. Севда мәним шеиримин сөзләри илә үч маһны ифа едиб, "Дағыстан Азәрбајчан", "Чәннәтдир Губа", "Кәлир новруз бајрамы". "Дағыстан Азәрбајчан" маһнысыны бәстәкар Елмир Мәдәтоғлу бәстәләјәндә, һәмин ан јадыма Севда Бејбалајева дүшдү. Чүнки о һәм Азәрбајчанын, һәм дә Дағыстанын гызыдыр. "Чәннәтдир Губа" маһнысыны исә, хүсусилә онун үчүн һазырламышдыг. Чүнки Губаны Севда гәдәр ким севиб онун кими ифа едә биләрди? Доғурдан да, өз ишиндә дәгиг инсандыр.

Августун 31-дә, Севда ханымын јубилејидир. Онун јарым әсир - 50 јашы тамам олур. Бу 50 иллик өмрүндә, Севда ханым аз иш көрмәјиб, өз ишини севә-севә көрүр. Бу инсанын, өз ишинә чавабдеһлијиндән вә мәсулијјәтли олмасындан хәбәр верир. Севда өзүнә һәвалә олунан, һәр бир ишин өһдәсиндән кәлмәји бачарыр. Бир мараглы һадисәни нәзәринизә чатдырмаг истәрдим. Азәрбајчанын "Дүнја-ТВ" телеканалы, мәним һаггымда верилиш чәкмәк үчүн кәлмәли иди. Севда исә, һәмин "Чәннәтдир Губа" маһнысыны бир һәфтәјә, һәтда 3 күнә һазырлајыб ефирә чыхмышды. Онун көзәл достлуғу вар, һәмин күн та чәкилиш там битәнә кими мәним јанымда олду. Елә әсил достлуг да белә олур.

Севда Бејбадајеваны 50 иллик јубилеји мүнасибәти илә бирликдә олараг театрмызын директору, Дағыстан Республикасынын Әмәкдар мәдәнијјәт ишчиси Фирдоуси Әскәровун, бүтүн коллективин адындан, "Дәрбәнд" республика гәзетинин коллективи адындан, шәхсән өз адымдан сәмими гәлбдән тәбрик едирик. Она илк өнчә, һәјатда ән өнәмли чан сағлыы, аилә сәадәти арзулајырыг. Гој аиләсиндә һәмишә меһрибанчылыг, сәнәтиндә һәр заман зирвәләр вә уғурлар олсун.

Бизим Севда

Өз зәррәсиндән гопан,
Ләләкдир бизим Севда.
Үрәкләрә јол тапан,
Мәләкдир бизим Севда.

Үрәклә чалыр каман,
Адамы гәлбән тутан,
Сөзүндә мәғрур дуран,
Үрәкди бизим Севда.

Әллини вурур баша,
Даһа да кәлир чуша,
Еһтијач јох даш,гаша,
Көјчәкдир бизим Севда.

Зејнәб дејир оху, чал,
Сәнәтинлә һарај сал,
Хош авазлы бир марал,
Чичәкди бизим Севда.

30.08.2022.
Зејнәб Дәрбәндли

ПЕДАГОЖИ ИРСИМИЗДӘН

Өмрүн камиллик чағында

«Мүәллим вәзифәси она көрә шәрәфлидир ки, о, чәмијјәт үчүн ән дәјәрли, ән биликли, зәкалы, тәрбијәли,вәтәнпәрвәр вәтәндашлар јетишдирир»

Һејдәр Әлијев

Мүәллим өмрү бир Аја бәнзәр. О, шакирдин мәнәви дүнјасындакы гаранлыглары өз ишығы илә әридир вә нурландырыр. Сөзсүз ки, сөһбәт ишини, пешәсини үрәкдән севән әсл мүәллимләрдән кедир

Ону Дәрбәнддә, демәк олар ки, һамы таныјыр. Сөһбәт Низами Кәнчәви адына №6 сајлы орта мәктәбин ријазијјат мүәллими Әмирова Улдуз Фәрәчуллајевнадан кедир. Онунла мәһз бу әрәфәдә көрүшмәк гәрарына кәлдим. Сәбәбини билә чәксиниз.

-Улдуз Фәрәчуллајевна хош көрдүк, мән илк дәфә дејил ки, сизин евиниздә олурам. Ону да дејим ки, сизин евиниздә олмаг, гонағыныз олмаг о гәдәр хошдур ки, инсан бу абуһавадан, меһрибанлыгдан, гонагпәрвәрликдән зөвг алыр. Ичазәнизлә, сизә бир нечә суалла мүрачиәт етмәк истәрдим. Олармы?

-Әлбәттә, чох хошдур, бујурун.

-Сиз узун илләрдир ки, мүәллим ишләјирсиниз, ријазијјат кими чәтин бир фәнни тәдрис етмәкдән јорулмамысыныз ки?

-Хејр, јорулмамышам ушагларла ишләмәк мәнә хошдур, онлар мәнә јашамаға күч верир, ушагларла ишләдикчә өзүмү күмраһ һисс едирәм, билирсиниз, мән ишими, өз пешәми чох севирәм, севдији иш инсаны јормур, әксинә, она стимул верир.

-Һәм мүәллим, һәм дә бир инсан кими кәнчләрә өрнәксиниз, нүмунәсиниз. Мараглыдыр, нечә бир аиләдә бөјүмүсүнүз? Валидејнләриниз һаггында данышардыныз.

-Бөјүк мәмунијјәтлә, мән 1952-чи илдә, Дәрбәнддә зијалы аиләсиндә дүнјаја көз ачмышам. Атам Чәфәров Фәрәчулла Әлирзајевич малијјә секторунда чалышыб. О заман дөвләт рәһбәрлијинин көстәриши илә Хив рајонунда малијјә шөбәси ачмышды. Атам һәм дә Икинчи Дүнја Мүһарибәсинин иштиракчысы олуб. Москва әтрафында кедән дөјүшләрдә иштирак едиб вә ағыр јараланыб. О, «Икидлијә көрә» вә «Алманија үзәриндә Гәләбәјә көрә» медаллары илә тәлтиф едилиб. Анам Чәфәрова Бәсирәт Мәммәдгулијевна исә №6 сајлы орта мәктәбдә ибтидаи синиф мүәллими ишләјиб, бундан әлавә о, шәһәрин јухары һиссәсиндә ичтимаи ишләрдә фәаллыг көстәрмиш, шәһәр зәһмәткешләри тәрәфиндән биринчи вә сонракы чағырышларда шәһәрин јухары һиссәсиндән ичраијјә комитәсинә нүмајәндә, ичра һакимијјәтинин депутаты олмушдур.

-Мараглыдыр, һәгигәтән зијалы аиләдә тәрбијә алмысыныз, о заман белә аиләләрин сајы о гәдәр дә чох дејилди. Аиләдә нечә ушаг олмусунуз?

-Бәли, разыјам. Аиләдә дөрд ушаг олмушуг: 3 бачы, бир гардаш. һамымыз да али тәһсил алмышыг, арамызда мүәллим дә вар, һәким дә. Буна көрә валидејнләримизә миннәтдарыг.

Ријазијјат мүәллими олмаг өз сечиминиз олду, јохса валидејнләриниз мәсләһәт көрду?

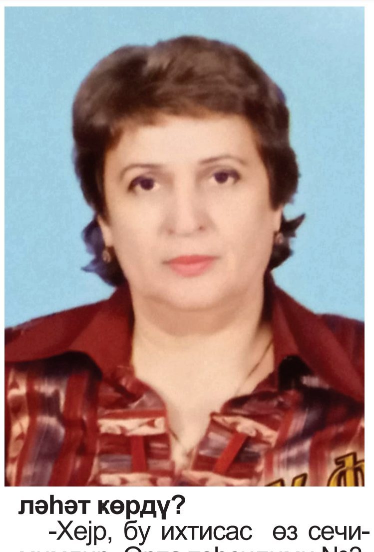

-Хејр, бу ихтисас өз сечимимдир. Орта тәһсилими №3 сајлы орта мәктәбдә алмышам. Мәктәби битирдикдән сонра 1969-чу илдә Маһачгала шәһәриндә Дағыстан Дөвләт Университетинин ријазијјат факултәсинә дахил олмушам 1974-чү илдә исә ораны битирдикдән сонра, елә һәмин илдән дә әмәк фәалијјәтинә башламышам. Бир ил (о заманкы) Шәһәр Мaариф Шөбәсинин көндәриши илә кечә мәктәбиндә ишләдикдән сонра , 1975-чи илдән башлајараг бу күнә кими, артыг 47 илдир ки, №6 сајлы орта мәктәбдә чалышырам. 2010-чу илдән 2016-чы илә гәдәр ишләдијим мәктәбдә дәрс-һиссә мүдири вәзифәсиндә дә чалышмышам. Бајаг гејд етдијим кими ишимә чох бағлыјам, ушагларла ишләмәји севирәм.

-Улдуз Фәрәчуллајевна, бу илләр әрзиндә нечә-нечә шакирд јетишдириб һәјата вәсигә вермисиниз, онларын бир чоху иш адамыдыр, вәзифә саһибидир вә сизин барәнииздә һәмишә мүсбәт фикирләр сәсләнмәсинин шаһиди олмушуг, бир мүәллим кими һәмишә өз сәвијјәнизи сахлаја билмисиниз. Өвладларыныздан нечә, сизин јолунузу давам етдирәни вармы?

-Чох сағ олун, әлбәттә вар. Үч өвладымдан икиси мүәллимдир. Гызларымдан бири, Әлијева Дүррә һәмдуллајевна ибтидаи синиф мүәллимидир, №4 сајлы орта мәктәбдә чалышыр, о бири гызым Түгијјә һәмдуллајевна исә мәнимлә бир мәктәбдә, јәни №6 сајлы орта мәктәбдә инкилис дили фәннини тәдрис едир. Оғлум исә Әдлијјә ишчисидир.

-Бир мүәллим кими сизин фикринизи билмәк мәним үчүн чох мараглыдыр, Улдуз Фәрәчуллајевна,бу күн дәрс дедијиниз шакирдләрин билик сәвијјәси сизи гане едирми?

-Јахшы суалдыр. Амма сизә дејим ки, мүәјјән дәрәчәдә бөјүк педагожи тәчрүбәмә архаланараг гәтијјәтлә дејә биләрәм ки, охумаға, елмә, билијә марағы олан шакирдләр һәмишә олуб, вар вә јенә дә олачаг. Амма һәр шакирдин имканы она мүтләг шәкилдә әлачы олмаға, јахшы охумаға чатмыр, дүздүр, бурада валидејн нәзарәти дә әсас шәртдир, шакидин тәһсилә мејли дә. Мәлум мәсәләдир ки, кимдәнсә мәчбур әлачы, алим етмәк мүмкүн дејил, амма һәр бир һалда мүәллим она көләчәји етибар олунан шакирдин елмин әсасларына јијәләнмәси үчүн, онун савадлы, тәрбијәли, чәмијјәтә јарарлы бир вәтәндаш кими јетишмәси үчүн әлиндән кәләни етмәјә бочлудур. Бөјүк гүрур һисси илә гејд етмәк истәјирәм ки, бу ил 11-чи синифи битирән мәктәбимизин шакирдләриндән 2-си гызыл медалла мәктәби битирдиләр. Мүәллим үчүн бундан бөјүк мукафат нә ола биләр?

-Дедијиниз кими, шакирдләринизи,онларла ишләмәји севирсиниз,бәс нәвәләринизи нечә? Онларын тәлим-тәрбијәсиндә јахындан иштирак едирсинизми, јохса ону валидејнләринин өһдәсинә бурахмысыныз. Үмумијјәтлә,нечә нәвәниз вар?

-Аллаһ һамыја нәвә гисмәт eләсин, бизим дә 7 нәвәмиз вар. Јери кәлмишкән дејим ки, нәвәләрим дә №6 сајлы мәктәбдә тәһсил алыб вә алыр. Илк нәвәм Әлијев Нүсрәт Маһачгалада Тибб институтунда тәһсил алыр, диш һәкими олмаг арзусундадыр. Ики нәвәм исә Санкт- Петербург шәһәринин али мәктәб тәләбәләридир: Османова Әминә мәктәби гызыл медалла битириб, һазырда Тибб Университетинин педиатрија факултәсинин икинчи курсундадыр,Әлијев Гудрәт исә бу ил тәләбә адыны газаныб, Архитектура вә Мемарлыг Университетинин биринчи курс тәләбәсидир. Османова Фатимә исә һәлә 9-чу синифдә охујур, дәрс әлачысыдыр, мәктәбин фәал шакирдләриндәндир, о бири 3 нәвәм исә кичикдир, бағчаја кедирләр. Демәк истәјирәм ки, аилә башчысындан чох шеј асылыдыр һәр бир нормал аиләдә олдуғу кими, биз дә һәјат јолдашымла бирликдә аиләмизин бу әрсәјә чатмасы үчүн чох иш көрмүшүк, инди исә нәвәләримизин дә тәлим-тәрбијәсиндә онлара, јәни өвладларымыза әлимиздән кәлән көмәклији көстәририк.

-Машаллаһ олсун, бөјүк,хошбәхт аиләниз вар. Улдуз Фәрәчуллајевна, нечә дејәрләр, өмрүн камиллик чағындасыныз. Белә бир күндә өвладларынызын, нәвәләринизин, јахынларынызын әһатәсиндә Танрынын сизә бәхш етдији өмрүн 70-чи илини гејд етмәк доғурдан да бөјүк хошбәхтликдир

Аллаһдан сизә, узун өмүр,чан сағлығы, сизин истәдијиниз,дашыја биләчәјиниз өмүр пајы вә фираван һәјат арзулајырыг!

Јубилејиниз јени тәдрис илинин башландығы бир вахта тәсадүф едир,сизә ишиниздә мүвәффәгијјәтләр вә наилијјәтләр арзулајырыг! Арзу едирик ки, мәктәбинизин, мүәллимләрин адыны уча тутан шакирдләринизин сајы һәмишә бол олсун, чүнки онлар вәтәнимизин кәләчәјидирләр.

Мүсаһибәни гәләмә алды:
С.Мирһәмидова

СӘҺИЈЈӘ

Табасаранда фелдшер-мама мәнтәгәсинин (ФАП) әсаслы тәмири

БЫЛО

СТАЛО

ФАП
с. Чулат
Табасаранский
район

Илкин Тибби Јардым Програмына ујғун олараг республикамызда 24 ФАП әсаслы тәмир олунуб. Онлардан бири дә Табасаран рајонунун Чулат кәндиндә фелдшер-мама мәнтәгәсидир. Көһнә бина там јарарсыз һала дүшдүјүндән, бүтүн лазыми аваданлыгларла тәчһиз олунмуш јени бинанын тикилмәси гәрара алыныб.

Јени мәнтәгәнин ичәрисиндә тәкчә тибби аваданлыглар дејил, һәм дә республика клиникалары илә фибер-оптик әлагәси олан компүтер вар ки, бу да хәстәләр һаггында мәлуматлары оператив шәкилдә өтүрмәк вә сәлаһијјәтли мүтәхәссисдән төвсијәләр алмаг демәкдир.

Чулат кәндинин сакинләри јени ФАП-дан чох разыдырлар, чүнки әввәлләр садә мәсәләләрә көрә белә, Хучнијә кетмәли олурдулар.

Г.Өмәров

Русчадан чевирәни: С.Мирһәмидова

ТУРИЗМ

Табасаранын туризм маршрутлары: Кужник тәбии көрпүсү

Туристләрин Табасаранынән чох зијарәт етдији тәбии објектләриндән бири дә Кужник кәндинин үстүндә јерләшән Тәбии Көрпү адланан әразидир. Биз, Јерси кәндинин бир груп мүәллим һејәти, тәбиәтин бу тәкрарсыз көзәл јарадычылығыны ики дәфә зијарәт етмишик. Бу јерләр чох мәнзәрәлидир, Рубасын там долу ахан чај голларындан бири өз суларыны дүз көрпүнүн габағындан апарыр-бурада су чох сојугдур, ахын исә сүрәтлидир, она көрә дә чајы кечәркән еһтијатлы олмаг мәсләһәтдир, чүнки бурада сујун дәринлији кифајәт гәдәрдир, сујун үзәриндәки дашларын үстү илә кечәркән дә һәддән артыг еһтијатлы олмаг лазымдыр.

Көрпүнүн һүндүрлүјү 50 метр,ени 6 метр, узунлуғу исә 100 метрә јахындыр. Беләликлә, санки тәчрүбәли уста ону тәк бир дашдан јондурубмуш кими көрүнүр.

Көрпүнүн дүз ортасында су назик бир ахынла ахыр-күчлү күләк бәзән су дамчыларыны мүхтәлиф истигамәтләрә сәпәләјир.

Көрпүнүн бир аз јухары һиссәсиндә од галамаг, чадыр гурмаг вә динчәлмәк үчүн дүзәнлик вар. Вә даһа јүксәкликдә исә Джуф-дағ зирвәси гүррәләнир, амма бу барәдә нөвбәти мәгаләмиздә данышачағыг.

Г.Өмәров

Дербентская межрайонная природоохранная прокуратура разъясняет правила охоты и ответственность за их нарушение

Согласно п. 13 Приказа Министерства сельского хозяйства Российской Федерации от 20.01.2009 №23 «Об утверждении Порядка регулирования численности объектов животного мира, отнесенных к объектам охоты» изъятие охотничьих ресурсов: травмированных, больных, защедших в городские или сельские поселения и представляющих угрозу для жизни человека, наносящих ущерб народному хозяйству, животному миру и среде его обитания, а также в целях предохранения от заболеваний сельскохозяйственных и других домашних животных производится в течение всего года.

Данные полномочия в силу указанного приказа возложены на Управление охраны объектов животного мира и особо охраняемых природных территорий Министерства природных ресурсов и экологии Республики Дагестан и ГКУ РД «Дирекция особо охраняемых природных территорий, охраны животного мира и водных биоресурсов».

Обо всех случаях нападений на человека и домашний скот, заходах диких животных на территорию населенных пунктов и о других конфликтных ситуациях с их участием необходимо немедленно сообщать в Управление охраны объектов животного мира и особо охраняемых природных территорий Министерства природных ресурсов и экологии Республики Дагестан по телефону: 8(989) 465-22-55, ГКУ РД «Дирекция особо охраняемых природных территорий, охраны животного мира и водных биоресурсов» по телефону: 8(8722) 51-72-62, в дежурную часть МВД по Республике Дагестан 8(8722) 68-27-28, а также по единому номеру экстренных оперативных служб - 112.

Также напоминаем, что в соответствии с Приказом Министерства природных ресурсов и экологии Российской Федерации от 24.07.2020 №477 «Об утверждении правил охоты» стрельба в населенных пунктах, добыча охотничьих животных с применением охотничьего огнестрельного оружия ближе 200 метров от жилья запрещена.

При осуществлении охоты физические лица обязаны иметь при себе:

1. охотничий билет;
2. Разрешение на хранение и ношение охотничьего оружия (огнестрельного, пневматического, метательного стрелкового) — если это оружие используется при охоте;
3. Разрешение на добычу охотничьих ресурсов, которое выдается на добычу копытных животных, медведей, птиц и пушных животных. При этом разрешение на добычу копытных животных и медведей выдается на отлов или отстрел одной особи;
4. Путевку (документ, подтверждающий заключение договора об оказании услуг в сфере охотничьего хозяйства) — если, например, любительская и спортивная охота ведется в закрепленных охотничьих угодьях;
5. разрешение на содержание и разведение ловчих птиц — если они участвуют в охоте.

Статьей 8.37 Кодекса Российской Федерации об административных правонарушениях установлено, что нарушение правил охоты влечет наложение административного штрафа на граждан в размере до 4 тыс. руб. с конфискацией орудий охоты или без таковой или лишение права осуществлять охоту на срок до 2 лет; на должностных лиц — до 35 тыс. руб. с конфискацией орудий охоты или без таковой.

Статьей 258 Уголовного кодекса Российской Федерации предусмотрена уголовная ответственность за нарушение Правил охоты с причинением крупного ущерба; с применением механического транспортного средства или воздушного судна, взрывчатых веществ, газов или иных способов массового уничтожения птиц и зверей; в отношении птиц и зверей, охота на которых полностью запрещена; а также на особо охраняемой природной территории либо в зоне экологического бедствия или в зоне чрезвычайной экологической ситуации.

Санкция статьи предусматривает наказание в виде штрафа в размере до 500 тысяч рублей, либо исправительными работами на срок до 2 лет, либо лишением свободы на срок до 2 лет.

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.Һ.МӘММӘДОВА

Шөбә редакторлары:
К.Г.БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВ

Мүхбирләр:
Һ.Һ. КӘРИМОВ
М.М.СЕЈИДОВ
Н.А.ГУЛИЈЕВ
Г.У. ӨМӘРОВ
Б.К. ПИРМӘҺӘММӘДОВ
С. МИРҺӘМИДОВА

Еһм оператору
Ф.С.ЧӘФӘРОВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘҺИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:
368600, Дағыстан Республикасы,
Дәрбәнд шәһәри,
Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030,
үмуми шөбә 89604204987

«Типографија-М» ММЧ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны
Дәрбәнд шәһәри,
С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мүрачиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00428
21.05.2019 г.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: ПА463
Чапа имзаланды: 1.09. 2022.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00

Тираж 2000
Сиф. №